

«ВТІЛЕННЯ ОБРАЗІВ «БОЖЕСТВЕННОЇ КОМЕДІЇ» ЗАСОБАМИ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА

Висвітлено питання, як за допомогою хореографічного мистецтва, педагоги та балетмейстери втілюють образи головних або другорядних героїв взятих з різних творів мистецтва.

Ключові слова: хореографія, поема, постановка, образ, сюжет, театр.

EMBODIMENT OF IMAGES OF "DIVINE COMEDY" BY MEANS OF CHOREOGRAPHIC ART

Visited food, as for the help of the choreographic mystery, teachers and ballet masters include images of the head or other heroes taken from the children's works of art.

Keywords: choreography, singing, staging, image, plot, theater.

Хореографічне мистецтво – це синкретичне мистецтво. Тут злились в єдиному потоці танець і пантоміма, музика і поезія, скульптурні, пози і пластика рухів і драматургія літературного твору. Кожен день, годину у кожному куточку світу створюються танцювальні постановки, хоч в театрі, хоч на арені цирку, хоч на лайнері. Коли постановник бере за джерело драматургічний твір, він його втілює з книги на сцену, але при цьому він трансформує під свою філософію.

«Божественна комедія» - філософсько-фантастична поема Данте Аліг'єрі, його основний твір, вважається величним досягненням світової літератури, написаний тосканським діалектом.

У трьох частинах («Пекло», «Чистилище», «Рай») Данте описує свою мандрівку до Бога, слідуючи спочатку за Вергілієм до місця, від якого його супроводжує Беатріче, що уособлює милість Божу. [9,с.23].

Називаючи свою поему «комедією», Данте використовує середньовічну термінологію: комедія, як він пояснює в листі до Кангранде, - будь-який поетичний твір середнього стилю зі пекельним початком і щасливим кінцем; трагедія - будь-який поетичний твір високого стилю із чудовим та чарівним початком і страшним кінцем. Слово «божественна» не приналежить Данте, так поему пізніше назвав Джованні Боккаччо. Данте не прозвав свій твір трагедією, тому що в ті роки всі жанри «благородної літератури» склалися виключно латинською мовою. Він пішов «проти системи» і створив витвір італійською мовою, тому що вона була його рідною. Оскільки Італія впродовж довгого часу складалася з багатьох князівств, на її території існувало безліч діалектів.

Твір Аліг'єрі «Божественна комедія», написаний з тосканським діалектом, який є основою літературної італійської мови та водночас, рідним для Данте. Поет трудився над твором у 1307-1321 р. р. «Божественна комедія» - який став витвором всієї другої половини життя і творчості Данте, її опублікували у 1555 році у Венеції. У цьому творінні найбільш повно відбився світогляд поета. Данте виглядає тут як останній великий поет середніх віків, поет, який продовжує лінію піднесення феодальної літератури[6,с.35].

Про задум твору Данте писав: "Врятувати людей від ганебного стану і провести їх до щастя». Письменник бажав до духовного спасіння Людини та усього світу. Він проголошував високу довершеність Добра, Любові, Милосердя, Розуму, які, на його думку, можуть змінити життя суспільства. Письменник показав, що людина має за мету осягти своє становище, докладати зусиль, щоб поліпшити своє становлення, звертаючись до таємних творчих сил своєї душі [2,с.143].

«Божественна комедія» дуже точно і широко відображає середньовічні погляди про світоустрій і середньовічну ж культуру, за що і визнана найбільшим пам'ятником італійської літератури, тому її дуже часто беруть для своїх хореографічних постановок різні балетмейстери минулих та сучасних років. Відомий постановник вистав Олександр Пепеляєв та викладач сучасної хореографії в Казанському хореографічному училищі та консерваторії імені Жиганова Олександра Єльчанінова не стали винятком.

Незважаючи на складність завдання, Єльчанінова не сумнівається в успіху вистави. «Нашу ідею вирішили підтримати в Міністерстві культури Татарстану, завдяки чому ми втілили її в життя. На мій погляд, цей спектакль став підтвердженням того, що сучасний танець і сучасний театр органічні одні до одного. Я впевнена: постановка надихнула талановитих людей для реалізації всіх своїх бажаних мрій», - робить висновок хореограф. [3,с.11].

Вистава являє собою суміш танцювальної постановки в стилі contemporary dance, медіаінсталляцій, драматичного театру і вокалу. У акторів майже немає реплік, і основний сенс передається через танець, рухи якого не схожі ні на один із звичних нам видів хореографії. Його доповнюють відеозаставки на тлі і навіть костюми головних героїв. Важливі повороти сюжету розповідаються на екрані безпосередньо - рідко, всього в кілька рядків.

- Багато хто зараз думають, що Данте був весь такий консервативний, усталений, - розповідає Олександр Пепеляєв. - Тим часом він був першим, хто писав про релігію не латинською, а італійською мовою, зрозумілою народу. Тобто Данте був таким собі революціонером свого часу. Ось ми і показали, що він був справжній, живий.

Вистава закінчується перемогою Данте: пройшовши через усі випробування, він знаходить нові сили і натхнення для того, щоб взятися за створення «Божественної комедії». Звучать перші рядки нового твору: «Земне життя пройшовши до половини, Я опинився в похмурому лісі, Втративши правильний шлях у темряві долини ...», а актори купаються в оваціях. Як розповідав Олександр Пепеляєв у своєму інтерв'ю, до початку роботи йому здавалося, що розкрити «Божественну комедію» за допомогою contemporary dance в принципі неможливо. Значить, сьогодні колектив «Пекельної божественної комедії» зробив неможливе [8,с.45].

Значення художнього вкладу Данте в світову літературу високо оцінив І. Франко: «Данте є найвищим зразком, поетичним вінком і увічненням того, що називається середньовіччям. Вся культура, всі вірування, всі муки і надії тих часів знайшли відображення в його поемі.

У той же час як людина геніальна він усім своїм еством належить до новітнього часу, хоча думками і поглядами коріниться в минулому [8, с.10].

Неодноразово образи «Божественної комедії» відображені в скульптурі і живопису. Так, Роден запам'ятав прекрасні образи Данте в знаменитій скульптурі «Ворота пекла». В опері «Отелло» Дж. Россіні гондольєр під вікнами Дездемони співає мелодію з широко відомими словами Франчески: «Nessun maggior dolore che ricordarsi del tempo felice nella miseria» («Той страждають вищої борошном, хто радісні пам'ятає часи в нещасті» - уривки з «Божественної комедії» наводяться в перекладі М. Лозинського) [1,с.33].

На цей же дантовський сюжет склали мало відомі нам Магаццарі і Мацці, а також італійські оперні композитори Філіппо Маркетті (1831-1902) і Біаджі.

Але найзначніші і широко відомі музичні твори, нав'язані дантівськими образами, - це оркестрова Фантазія «Франческа да Ріміні» П. Чайковського; Фантазія-соната для фортепіано «Після прочитання Данте» Ф. Ліста; «Данте-симфонія» Ф. Ліста; одноактна опера С. Рахманінова «Франческа да Ріміні» на лібрето Модеста Ілліча Чайковського.

Отже, «Божественна комедія» Данте - епохальна явище в розвитку світової культури. Вершинний твір Данте відобразило характерні особливості Відродження, як історичного етапу формування ідейно-естетичних засад культурної епохи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Данте Аліг'єрі Божественна комедія / переклад М. Лозинського. Москва: Держ. изд. худ. лит., 1967. 782 с.
2. Данте Аліг'єрі Божественна комедія / переклад Д. Мінаєва. СПб .: изд. Вольфа, 1874 . 760 с.
3. Державін К. Витвір Данте. У вступній статті. Данте Аліг'єрі Божественна комедія. Москва: Держ. изд. худ. лит., 1961. С. 5-13.
4. Кирилюк З. В. Зарубіжна література. Античність. Середньовіччя. Бароко. Класицизм. Тернопіль: Астон, 2002. 259 с.
5. Лотман Ю. Структура художнього тексту. Про мистецтво. СПб .: «Мистецтво - СПб», 2005. С.14-285.
6. Лотман Ю. Про мистецтво: Структура художнього тексту. Смуток кіно і проблеми кіноестетики. Статті. Нотатки. Виступи (1962- 1993). СПб .: «Мистецтво - СПб», 2005. 704 с.
7. Мандельштам О. Е. «Полон музики, музи і муки ...» Вірші і проза / сост., вступ. стаття і коментарі Б. А. Каца. Л .: Радянський композитор, 1991. 144 с.
8. Мандельштам О. Е. Розмова про Данте / післямова Л. Є. Пінського. Москва: Мистецтво, 1967. 88 с.

Рекомендує до друку науковий керівник доцент Терешенко Н.В.